

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O ZADRUGAMA

Zagreb, veljača 2011.

I. KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O ZADRUGAMA

GLAVA I. OPĆE ODREDBE

Pojam zadruga

Članak 1.

Zadruga je dragovoljno, otvoreno, samostalno i neovisno društvo kojim upravljaju njeni članovi, a svojim radom i drugim aktivnostima ili korištenjem njenih usluga, na temelju zajedništva i uzajamne pomoći ostvaruju, unapređuju i zaštićuju svoje pojedinačne i zajedničke gospodarske, ekonomske, socijalne, obrazovne, kulturne i druge potrebe i interese i ostvaruju ciljeve zbog kojih je zadruga osnovana.

Članak 2.

(1) Zadruga se temelji na zadružnim vrednotama: samopomoći, odgovornosti, demokratičnosti, ravnopravnosti, pravičnosti i solidarnosti, te moralnim vrednotama poštenja, otvorenosti, društvene odgovornosti i skrbi za druge.

(2) Odnose među svojim članovima zadruga uređuje na zadružnim načelima:

- dragovoljno i otvoreno članstvo – članstvo u zadrugi je dragovoljno i otvoreno prema svim osobama koje koriste njene proizvode, usluge i koje su spremne prihvatiti odgovornosti članstva, bez ikakve spolne, rasne, socijalne, političke, vjerske ili bilo koje druge diskriminacije;
- nadzor poslovanja od strane članova – zadruga je demokratsko društvo čiji rad nadziru njeni članovi i koji aktivno sudjeluju u stvaranju poslovne politike i donošenju odluka. Izabrani predstavnici članova odgovaraju članstvu. Članovi imaju jednaka glasačka prava (jedan član – jedan glas);
- gospodarsko sudjelovanje članova zadruga i raspodjela - dužnost članova zadruga je, prema svojim interesima i mogućnostima, sudjelovanje u radu i doprinos razvoju zadruga. Članovi raspoređuju dobit zadruga za jednu ili više slijedećih namjena: razvitak zadruga, porast pričuva, članovima - razmjerno poslovanju sa zadrugom i kao potpora drugim aktivnostima zadruga;
- samostalnost i neovisnost – kao samostalna i neovisna pravna osoba zadruga se u pravnom prometu s drugim pravnim osobama i državnim tijelima oslanja na rad svojih članova i zadružne resurse, pod neposrednim nadzorom svojih članova.
- obrazovanje, stručno usavršavanje i informiranje članova zadruga – zadruga provodi obrazovanje i stručno usavršavanje svojih članova, izabranih predstavnika, upravitelja i zaposlenika kako bi pridonijeli razvitku svoje zadruga. Ona izvješćuje svoje članove i javnost, posebice mlade ljude o naravi, koristima i prednostima zadrugarstva;
- suradnja među zadrugama – zadruga najučinkovitije služe svojim članovima i jačanju zadružnog sustava povezivanjem i suradnjom na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini;
- briga za zajednicu – zadruga posluje na način koji doprinosi održivom razvoju okruženja i lokalne zajednice.

(3) U svome radu zadruga je dužna pridržavati se zadružnih načela iz stavka 2. ovoga članka i dobrih poslovnih običaja.

Tvrtka

Članak 3.

- (1) Tvrtka je ime pod kojim zadruga djeluje i pod kojim sudjeluje u pravnom prometu.
- (2) Tvrtka zadruga mora sadržavati naznaku da se radi o zadruzi i naznaku glavne djelatnosti koju zadruga obavlja.
- (3) Ako članstvo zadruga ima posebna svojstva koja obilježavaju zadrugu, zadruga može istaknuti ta svojstva u tvrtki zadruga.
- (4) Odredbe propisa koje se odnose na tvrtku trgovačkog društva, odgovarajuće se primjenjuju na tvrtku zadruga, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Predmet poslovanja i sjedište

Članak 4.

- (1) Zadruga može obavljati svaku djelatnost za koju ispunjava propisane uvjete.
- (2) Odredbe propisa koje se odnose na predmet poslovanja i sjedište trgovačkoga društva, odgovarajuće se primjenjuju na predmet poslovanja i na sjedište zadruga.
- (3) Zadruga može osnivati podružnice. Na osnivanje i rad podružnica na odgovarajući način se primjenjuju odredbe Zakona o trgovačkim društvima.

Članak 5.

Država, lokalna i područna (regionalna) samouprava potiču razvoj zadrugarstva mjerama ekonomske i socijalne politike te drugim mjerama unaprjeđenja razvoja zadruga i zadružnog sustava.

GLAVA II. OSNIVANJE ZADRUGE

Osnivači

Članak 6.

- (1) Zadrugu može osnovati najmanje sedam osnivača, ako ovim Zakonom nije drugačije određeno.
- (2) Zadrugu mogu osnovati potpuno poslovno sposobne fizičke osobe i pravne osobe.
- (3) Osnivanjem zadruga osnivač zadruga postaje član zadruga i upisuje se u imenik članova zadruga.

Osnivačka skupština

Članak 7.

- (1) Osnivačku skupštinu sazivaju osnivači zadruga. Osnivačkoj skupštini predsjedava jedan od osnivača.
- (2) Pravo glasa na osnivačkoj skupštini imaju osobe koje su potpisale izjavu o prihvatanju pravila zadruga.
- (3) Osnivačka skupština donosi odluke većinom glasova osnivača zadruga.
- (4) Osnivačka skupština donosi pravila zadruga. Pravila zadruga su donesena kada broj osnivača potreban za osnivanje zadruga potpiše izjavu o prihvatanju pravila. Izjava osnivača sadrži: ime i prezime, datum rođenja, prebivalište, OIB, broj i oznaku osobne identifikacijske isprave fizičke osobe odnosno tvrtku, sjedište i OIB pravne osobe.

- (5) Nakon donošenja pravila zadruge osnivačka skupština zadruge bira tijela zadruge sukladno ovom Zakonu i pravilima zadruge, donosi odluku o unosu odnosno uplati uloga članova i druge odluke vezane uz osnivanje zadruge.
- (6) Zadruga svojim pravilima regulira mogućnost organiziranja predstavničke skupštine.

Pravila zadruge

Članak 8.

(1) Pravila zadruge su osnivački i temeljni opći akt zadruge.

(2) Pravila zadruge sadrže odredbe o:

- tvrtki, sjedištu i predmetu poslovanja,
- unutarnjem ustroju,
- uvjetima i načinu stjecanja članstva, obliku i visini, unosu i povratu uloga člana, pravima, obvezama i odgovornostima članova, uvjetima i načinu prestanka članstva i drugim pitanjima vezanim uz članstvo u zadruzi,
- tijelima zadruge: njihovoj nadležnosti, pravima i obvezama, postupku izbora i opoziva, mandatu članova, načinu donošenja odluka i drugim pitanjima vezanim uz rad tijela zadruge,
- zastupanju i predstavljanju zadruge, te pravima i ovlastima upravitelja,
- imovini zadruge i načinu raspolaganja imovinom,
- upotrebi dobiti odnosno viška prihoda, pokriću gubitaka odnosno manjka u poslovanju,
- dijelu dobiti odnosno viška prihoda koji se raspoređuju u obvezne pričuve,
- statusnim promjenama i prestanku zadruge,
- informiranju članova i poslovnoj tajni,
- načinu i postupku izmjena i dopuna pravila i
- drugim pitanjima važnim za rad i poslovanje zadruge.

(3) Pravila zadruge nakon donošenja potpisuje predsjednik skupštine. Potpis predsjednika skupštine na pravilima treba biti ovjeren kod javnog bilježnika.

Osnivanje zadruge

Članak 9.

- (1) Zadruga je osnovana trenutkom potpisa izjave osnivača o prihvatanju pravila zadruge na osnivačkoj skupštini, a svojstvo pravne osobe stječe upisom u sudski registar mjesno nadležnog trgovačkog suda.
- (2) Zadruga se upisuje u sudski registar sukladno propisima o sudskom registru.
- (3) U sudski registar upisuje se:
- tvrtka, sjedište, OIB i predmet poslovanja zadruge,
 - dan održavanja osnivačke skupštine
 - ime i prezime upravitelja i OIB,
 - ovlasti za zastupanje zadruge,
 - ime i prezime i OIB članova nadzornog odbora, ako zadruga ima nadzorni odbor,
 - odgovornost članova zadruge za obveze zadruge, ako je propisana pravilima zadruge.
- (4) Rješenje o upisu u sudski registar i svaku izmjenu toga rješenja sud će dostaviti zadruzi i Hrvatskom savezu zadruga u roku 15 dana od dana upisa.

GLAVA III.

ČLANSTVO U ZADRUZI

Član zadruga

Članak 10.

(1) Član zadruga može biti samo osoba koja neposredno sudjeluje u radu zadruga, koja posluje putem zadruga ili koristi njene usluge ili na drugi način neposredno sudjeluje u ostvarenju ciljeva zbog kojih je zadruga osnovana.

(2) Član zadruga ne može prenijeti svoje članstvo na drugu osobu.

Stjecanje članstva u zadrugi

Članak 11.

(1) Članom zadruga postaje se upisom u imenik članova zadruga.

(2) Osnivač zadruga i član zadruga koji je pristupio zadrugi nakon njena osnivanja imaju jednaka prava i obveze.

(3) Odlukom o prijemu u zadrugu utvrdit će se rok i način uplate odnosno unosa uloga člana u zadrugu, dan potpisivanja izjave o prihvaćanju pravila zadruga i druga pitanja vezana uz prijem člana u zadrugu.

Prestanak članstva u zadrugi

Članak 12.

(1) Članstvo u zadrugi prestaje:

- sporazumom zadruga i člana,
- smrću fizičke osobe odnosno brisanjem iz registra obrta ili brisanjem pravne osobe iz sudskog registra,
- istupanjem člana iz zadruga na temelju njegove pisane izjave o istupanju iz zadruga,
- gubitkom uvjeta za članstvo,
- isključenjem člana zadruga,
- prestankom zadruga.

(2) Prestanak članstva u zadrugi upisuje se u imenik članova.

Članak 13.

(1) Osoba kojoj je prestalo članstvo u zadrugi odnosno njen nasljednik ili pravni sljednik ima pravo na isplatu uloga i odgovarajućeg dijela dobiti iz poslovanja sa zadrugom u godini u kojoj mu je prestalo članstvo.

(2) Isplata iz stavka 1. ovoga članka obavlja se u roku utvrđenom pravilima zadruga, a najkasnije u roku od tri godine od dana prestanka članstva.

Zaštita prava člana zadruga

Članak 14.

(1) Zadruga mora svome članu osigurati pravo prigovora protiv odluka tijela zadruga donesenih u prvom stupnju i zaštitu njegovih prava.

(2) Postupak za ostvarivanje prava članova zadruga iz stavka 1. ovoga članka utvrđuje se pravilima zadruga.

Imenik članova zadruge

Članak 15.

- (1) Zadruga je dužna voditi imenik članova zadruge.
- (2) Imenik članova zadruge vodi se kao javna knjiga.
- (3) Imenik članova zadruge čuva se trajno.
- (4) Pravilnik o imeniku članova zadruge donosi ministar nadležan za poslove gospodarstva i poduzetništva.

GLAVA IV. TIJELA ZADRUGE

Članak 16.

Tijela zadruge su: skupština, nadzorni odbor i upravitelj.

a) SKUPŠTINA

Članak 17.

Najviše tijelo u zadruzi je skupština zadruge.

Nadležnost skupštine

Članak 18.

- (1) Skupštinu zadruge čine svi članovi zadruge odnosno njihovi opunomoćenici.
- (2) Skupština zadruge :
 - donosi pravila zadruge,
 - donosi druge opće akte, osim općih akata iz područja radnih odnosa,
 - bira i opoziva: predsjednika skupštine, članove nadzornog odbora, upravitelja i druga tijela određena pravilima zadruge,
 - donosi poslovni plan i financijski plan zadruge,
 - usvaja godišnja financijska izvješća i izvješća o poslovanju, izvješća o radu nadzornog odbora, upravitelja i drugih tijela,
 - odlučuje o raspodjeli dobiti odnosno višku prihoda i pokriću gubitka odnosno manjka,
 - odlučuje o raspolaganju imovinom za koju je pravilima zadruge utvrđeno da je potrebna odluka skupštine,
 - odlučuje o zaštiti prava članova,
 - odlučuje o svim statusnim promjenama i prestanku zadruge,
 - odlučuje o drugim pitanjima utvrđenim ovim Zakonom.

Sjednice skupštine

Članak 19.

- (1) Sazivanje sjednica i rad skupštine propisuje se pravilima zadruge i poslovnikom o radu skupštine.
- (2) Zapisnik o vođenju sjednice skupštine čuva se trajno.
- (3) Sjednica skupštine zadruge održava se prema potrebi, a najmanje jednom godišnje.
- (4) Skupština se može održati samo ako je na sjednici prisutna većina članova skupštine.
- (5) Skupština donosi odluke:
 - dvotrećinskom većinom glasova svih članova skupštine u slučajevima iz članka 18. stavka 2. podstavka 1. i 9. ovoga Zakona.

- većinom glasova svih članova skupštine u slučajevima iz članka 18. stavka 2. Postavka 7. ovoga Zakona,
- većinom glasova prisutnih članova skupštine u svim drugim slučajevima.

(6) Ako zadruga ima 60 i više članova, pravilima zadruge može se odrediti da se organizira skupština sastavljena od najmanje 20 predstavnika članova zadruge. Pravilima zadruge utvrđuje se način rada predstavničke skupštine, način izbora i opoziva predstavnika i njihovih zamjenika, njihova prava i obveze te trajanje mandata.

Pravo glasa na skupštini

Članak 20.

(1) Kod odlučivanja na skupštini svaki član skupštine ima jedan glas.

(2) U slučaju spriječenosti člana da prisustvuje sjednici skupštine, člana može zastupati njegov punomoćnik na temelju pisane punomoći, s tim da punomoćnik može zastupati samo jednog člana, a u predstavničkoj skupštini predstavnika može zamijeniti samo njegov zamjenik.

(3) Član nema pravo glasa na skupštini u slučajevima kada skupština odlučuje o njegovu zahtjevu, o isključenju člana iz zadruge ili utvrđuje da je član izgubio uvjete za članstvo.

Ništetnost odluka skupštine

Članak 21.

(1) Odluka skupštine je ništetna ako je protivna zadružnim vrednotama ili načelima pa se zbog toga protivi biti zadruge ili je protivna Ustavu Republike Hrvatske, prisilnim propisima ili poslovnom moralu, propisima kojima se isključivo ili pretežito štite interesi vjerovnika ili su doneseni radi zaštite javnog interesa.

(2) Ništetnost se može isticati tužbom nadležnom sudu.

(3) Utvrđenje ništetnosti može zatražiti svaki član zadruge, nadzorni odbor, upravitelj zadruge, te Hrvatski savez zadruga.

Pobojnost odluka skupštine

Članak 22.

(1) Odluka skupštine donesena na sjednici skupštine koja nije sazvana na propisani način ili je donesena bez propisane većine glasova, može se podnošenjem tužbe nadležnom sudu pobijati u roku 15 dana od dana saznanja za odluku, a najkasnije u roku jedne godine od dana donošenja odluke.

(2) Pravo pobijanja odluke iz stavka 1. ovoga članka imaju osobe iz članka 21. stavka 3. ovoga Zakona.

b) NADZORNI ODBOR

Članak 23.

(1) Nadzorni odbor ima najmanje tri člana. Broj članova mora biti neparan.

(2) Jedan član nadzornog odbora može biti osoba koja nije član zadruge.

(3) Ako zadruga zapošljava radnike, radnici biraju jednog člana nadzornog odbora u skladu s posebnim popisom.

4. Nadzorni odbor odlučuje na sjednicama. Nadzorni odbor može pravovaljano odlučivati ako sjednici prisustvuje većina njegovih članova, a odluke donosi većinom glasova prisutnih članova.

5. Mandat nadzornog odbora traje četiri godine.

6. U zadruzi koja ima manje od dvadeset članova poslove nadzornog odbora može obavljati skupština zadruge.

Članak 24.

1. Nadzorni odbor obavlja:

- nadzor nad zakonitošću vođenja poslova zadruge,
- raspravlja godišnja financijska izvješća i izvješća o radu zadruge,
- daje mišljenje o raspodjeli dobiti odnosno viška prihoda,
- izvješćuje skupštinu o svom radu i rezultatima nadzora,
- i druge poslove predviđene ovim Zakonom i pravilima zadruge.

(2) Nadzorni odbor ne može voditi poslove zadruge ni zastupati zadrugu prema trećim osobama.

(3) Nadzorni odbor mora obustaviti odluke i radnje upravitelja, ako utvrdi težu povredu ovoga Zakona, drugih propisa, pravila zadruge, odluka skupštine ili druge teže nepravilnosti u radu zadruge ili nesposobnost upravitelja za vođenje poslova.

(4) U slučaju iz stavka 3. ovoga članka nadzorni odbor mora u roku od 3 dana od dana saznanja zatražiti sazivanje sjednice skupštine.

Odgovornost članova nadzornog odbora

Članak 25.

Na odgovornost članova nadzornog odbora za štetu koju zadruzi prouzroče svojim radom ili propustom primjenjuju se odgovarajuće odredbe Zakona o trgovačkim društvima.

c) UPRAVITELJ

Članak 26.

(1) Upravitelj zadruge je fizička, potpuno poslovno sposobna osoba koja ispunjava uvjete za obavljanje poslova upravitelja utvrđene Zakonom o trgovačkim društvima i pravilima zadruge.

(2) Upravitelj ne može biti osoba koja po Zakonu o trgovačkim društvima ne može biti zastupnik odnosno član uprave trgovačkog društva.

(3) Mandat upravitelja traje pet godina.

Zastupanje zadruge

Članak 27.

(1) Zadrugu predstavlja i zastupa upravitelj.

(2) U slučaju spriječenosti upravitelja da zastupa zadrugu, zadrugu privremeno zastupa predsjednik skupštine zadruge dok se ne izabere novi upravitelj, najduže 6 mjeseci.

Poslovi upravitelja

Članak 28.

Upravitelj vodi poslove zadruge, donosi opće i pojedinačne akte kojima se reguliraju prava i obveze radnika iz radnog odnosa u zadruzi, te obavlja druge poslove utvrđene ovim Zakonom i pravilima zadruge.

Odgovornost upravitelja

Članak 29.

Na odgovornost upravitelja za štetu koju zadruzi prouzroči svojim radom ili propustom primjenjuju se odgovarajuće odredbe Zakona o trgovačkim društvima.

GLAVA V. IMOVINA ZADRUGE

Članak 30.

(1) Imovinu zadruge čine uložci članova, sredstva stečena obavljanjem djelatnosti i drugim aktivnostima zadruge i sredstva stečena na druge načine.

(2) Imovina zadruge pripada zadruzi i služi za obavljanje njenih djelatnosti i podmirenje njenih obveza.

(3) Imovinu koja nije u funkciji obavljanja djelatnosti zadruge, zadruga može odlukom skupštine prodati ili dati u zakup, a ostvarena sredstva dužna je usmjeriti za poslovanje zadruge.

Ulog člana zadruge

Članak 31.

(1) Ulog člana zadruge može biti osnovni i dodatni ulog.

(2) Osnovni ulog je novčani iznos kojeg je svaki član zadruge dužan unijeti u zadrugu kod osnivanja zadruge ili pristupanja zadruzi nakon osnivanja.

(3) Iznos osnovnog uloga je jednak, a njegovu visinu određuje skupština i ne može biti manji od 1.000,00 kuna.

(4) Dodatni ulog je ulog kojeg član zadruge može unijeti uz osnovni ulog.

(5) Iznos dodatnog uloga je jednak, a njegovu visinu određuje skupština zadruge.

(6) Ulog člana zadruge upisuje se na ime člana zadruge u imenik članova zadruge.

(7) Ulog se, u pravilu, unosi u novcu. Ako se ulog unosi u stvarima ili pravima, novčanu vrijednost stvari ili prava procjenjuje sudski vještak.

(8) Ako član zadruge kao ulog unosi stvar ili pravo koje se daje u vlasništvo zadruge, član zadruge odgovara za stvarne i pravne nedostatke stvari kao da se radi o prodaji.

(9) Ako član zadruge kao ulog unosi stvar ili pravo na kojem zadržava pravo vlasništva, a na zadrugu prenosi samo uporabu, za stvarne i pravne nedostatke član odgovara kao da se radi o zakupu odnosno najmu.

(10) Ako član zadruge kao ulog unosi tražbinu odgovara za njeno postojanje i naplativost.

(11) Ako je član zadruge u zadrugu unio više uloga, pravilima zadruge može se propisati da se više uneseni uložci (dodatni uložci) na zahtjev člana zadruge, mogu isplatiti članu zadruge ili prenijeti na drugog člana zadruge ili na drugu osobu ako ona stječe članstvo u zadruzi.

(12) Ulog se vraća članu zadruge nakon prestanka članstva.

Ulog osobe koja nije član zadruge

Članak 32.

(1) Novčani iznos kao ulog u zadrugu može unijeti i osoba koja nije član zadruge, ali je zainteresirana za njeno poslovanje.

(2) Unos, povrat i prijenos uloga na drugu osobu i druga pitanja reguliraju se pravilima zadruge i ugovorom zadruge i ulagača.

(3) Uloge osoba koje nisu članovi zadruge, zadruga je dužna posebno voditi u poslovnim knjigama.

(4) Pravilima zadruge može biti određeno da predstavnik ulagača, izabran na način utvrđen pravilima zadruge, može na skupštini zadruge iznositi mišljenje ulagača o poslovanju zadruge ili odlukama skupštine, ako bi one imale utjecaj na sigurnost ili naplativost njihovih uloga.

Članarina

Članak 33.

Pravilima zadruge može biti propisano da članovi zadruge osiguravaju sredstva za rad zadruge plaćanjem članarine.

GLAVA VI.

POSLOVANJE ZADRUGE I ODGOVORNOST ZA OBVEZE

Obavljanje djelatnosti zadruge

Članak 34.

(1) Djelatnosti zadruge, u pravilu, obavljaju njeni članovi.

(2) Za obavljanje svojih djelatnosti zadruga može zapošljavati radnike.

(3) Djelatnosti zadruge mogu obavljati i treće osobe, ako se time ne ugrožavaju interesi i rad članova zadruge.

(4) Zadruga je dužna, u skladu s načelom otvorenosti članstva, treće osobe koje trajnije (duže od tri godine) posluju putem zadruge ili koriste njene usluge, najmanje jednom u tri godine pisanim putem obavijestiti o uvjetima za stjecanje članstva u zadruzi.

Članak 35.

(1) Zadruga može obavljati djelatnost sa ciljem stjecanja dobiti.

(2) Zadruga može obavljati djelatnost u cilju udovoljavanja potreba svojih članova bez namjere stjecanja dobiti (socijalna, potrošačka, stambena zadruga, zadruga lokalne zajednice, itd.).

Rad zadruge sa članom i za člana i nastupanje u pravnom prometu

Članak 36.

(1) Prava i obveze zadruge i člana, vezana uz plasman ili nabavu roba i usluga, korištenje usluga zadruge, jamstvo za izvršenje obveza i druga pitanja od zajedničkog interesa, zadruga i član reguliraju ugovorom. Ugovorom se može predvidjeti da se za pojedine poslove koji traju duže vrijeme rade privremeni obračuni i konačni obračun.

(2) Prihod ostvaren plasmanom zajedničkog proizvoda ili usluge, član i zadruga dijele razmjerno sudjelovanju u zajedničkom poslu, u skladu s ugovorom.

(3) U pravnom prometu zadruga, u pravilu, nastupa u svoje ime i za svoj račun, osim kod plasmana roba ili usluga člana na tržište ili nabave roba i usluga za potrebe člana kada, u skladu s ugovorom, nastupa u svoje ime, a za račun člana, ili u ime i za račun člana.

Upotreba dobiti

Članak 37.

(1) Iz ostvarene dobiti utvrđene godišnjim obračunom zadruga je dužna pokriti gubitke iz prethodnih razdoblja.

(2) Nakon pokrića gubitaka iz prethodnog razdoblja, iz dobiti utvrđene godišnjim obračunom - zadruga izdvaja i posebno evidentira:

- najmanje 30% za razvoj zadruge.
- najmanje 5% u obvezne pričuve sve dok te pričuve ne dosegnu ukupan iznos uloga članova.

(3) Nakon izdvajanja iz stavka 2. ovoga članka, preostali dio dobiti zadruga, u skladu s odlukom skupštine, može koristiti za upis dodatnih uloga članova zadruge vodeći računa o sudjelovanju pojedinog člana zadruge u aktivnostima zadruge, za isplatu članovima zadruge, ulagačima i radnicima zadruge ili za druge namjene utvrđene odlukom skupštine.

(4) Obvezne pričuve zadruga može upotrijebiti za pokriće gubitka odnosno manjka, za povrat uloga članovima koji izlaze iz zadruge i druge slične namjene.

Višak prihoda

Članak 38.

Zadruga koja svoje djelatnosti obavlja s isključivim ciljem zadovoljavanja potreba članova (socijalna, potrošačka, stambena zadruga, zadruga lokalne zajednice i druga slična zadruga) koja nije osnovana s ciljem stjecanja dobiti ili se financira pretežito članarinom (neprofitna organizacija), višak prihoda utvrđen godišnjim obračunom nakon pokrića manjkova prenesenih iz prijašnjih razdoblja, prenosi u sljedeću godinu.

Zabrana konkurencije

Članak 39.

Pravilima zadruge može biti predviđeno da upravitelj zadruge, članovi i radnici zadruge ne mogu bez suglasnosti skupštine zadruge samostalno obavljati djelatnost koja spada u djelatnost zadruge, iste proizvode i usluge koje ima zadruga samostalno plasirati na tržište, niti biti osnivač trgovačkog društva, ni član druge zadruge iste djelatnosti koju ima zadruga.

Poslovna tajna

Članak 40.

(1) Pojedine podatke o poslovanju, zadruga može, u skladu s pravilima zadruge, proglasiti poslovnom tajnom ako postoji opasnost da bi njihovo iznošenje moglo štetiti interesima zadruge.

(2) Upravitelj, članovi i radnici zadruge, dužni su čuvati poslovnu tajnu za vrijeme i tri godine nakon prestanka članstva odnosno rada u zadrugi, ako nije drugačije predviđeno pravilima zadruge.

Rješavanje sporova

Članak 41.

Ako je u zadrugi osnovano mirovno vijeće ili arbitraža, članovi i radnici zadruge dužni su prije obraćanja sudu ili drugom tijelu izvan zadruge zatražiti rješavanje spora pred mirovnim vijećem odnosno arbitražom.

Odgovornost za obveze

Članak 42.

- (1) Zadruga u pravnom prometu za svoje obveze odgovara svom svojom imovinom.
- (2) Zadruga ne odgovara za obveze svojih članova.
- (3) Član zadruge ne odgovara za obveze zadruge.
- (4) Član zadruge koji zlorabljuje okolnost da po Zakonu ne odgovara za obveze zadruge, ne može se pozvati na to da po Zakonu ne odgovara za te obveze.
- (5). Smatra se da član zadruge zlorabljuje okolnost da po ovom Zakonu ne odgovara za obveze zadruge ako:
 - zadrugu koristi za to da bi postigao cilj koji mu je inače zabranjen,
 - zadrugu koristi da bi oštetio vjerovnike,
 - protivno Zakonu upravlja imovinom zadruge kao da je to njegova imovina,
 - u svoju korist ili u korist neke druge osobe umanjuje imovinu zadruge, iako je znao ili morao znati da zadruga neće moći podmiriti svoje obveze.

Glava VII.

PRESTANAK ZADRUGE

Članak 43.

- (1) Razlozi za prestanak zadruge su:
 1. odluka skupštine o prestanku zadruge, pripajanju drugoj zadrugi, spajanju s drugom zadrugom i podjeli na više novih zadruga,
 2. pravomoćna odluka suda kojom se određuje ukidanje zadruge ili brisanje zadruge iz sudskog registra po službenoj dužnosti,
 3. nedostavljanje godišnjih financijskih izvješća nadležnom tijelu u skladu s posebnim propisima,
 4. poslovanje zadruge neprekidno šest mjeseci s brojem članova ispod broja propisanog ovim Zakonom,
 5. trajno postupanje suprotno ovom Zakonu i drugim propisima, te zadružnim načelima ili vrednotama,
 6. drugi slučajevi predviđeni ovim Zakonom ili posebnim propisima.
- (2) Razloge iz podstavka 4. i 5. rješenjem utvrđuje ured državne uprave, a temeljem mišljenja Hrvatskog saveza zadruga.
- (3) Pravomoćno rješenje iz stavka 2. ovoga članka je osnov za brisanje zadruge iz sudskog registra.

Članak 44.

Na postupak pripajanja, spajanja, podjele, te likvidacije zadruge na odgovarajući se način primjenjuju odredbe propisa kojima se uređuje postupak pripajanja, spajanja i podjele, te likvidacije dioničkog društva, ako ovim Zakonom nije što drugačije određeno.

Članak 45.

(1) U slučaju odlučivanja o likvidaciji zadruge, skupština zadruge ne može odlučiti o prestanku zadruge, ako se određeni broj članova zadruge koji ne može biti manji od broja potrebnog za osnivanje zadruge, pisanim putem izjasni da zadruga ne prestaje.

(2) Odluka donesena glasovanjem protivno odredbi iz stavka 1. ovoga članka nema pravni učinak.

Članak 46.

(1) U slučaju prestanka zadruge spajanjem, pripajanjem ili podjelom zadruge, prava i obveze zadruge prenose se na njene pravne sljednike.

(2) Član zadruge koji se protivi odluci skupštine o spajanju, pripajanju ili podjeli zadruge može istupiti iz zadruge.

Članak 47.

(1) U slučaju likvidacije odnosno stečaja zadruge, nakon podmirenja obveza prema vjerovnicima i povrata uloga članovima zadruge, preostala imovina zadruge predaje se jedinicama lokalne samouprave na čijem području je zadruga.

(2) Jedinica lokalne samouprave je dužna imovinu iz stavka 1. ovoga članka dodijeliti postojećoj ili novoosnovanoj zadruzi iste djelatnosti na tom području putem natječaja i uz suglasnost nadležnog državnog tijela obzirom na djelatnost zadruge.

(3) Ukoliko se u roku od jedne godine računajući od dana prenošenja u vlasništvo jedinici lokalne samouprave, imovina iz stavka 1. ovoga članka ne prenese u vlasništvo postojećoj ili novoosnovanoj zadruzi iste djelatnosti na tom području, jedinica lokalne samouprave dužna ju je upotrijebiti za razvoj zadrugarstva.

Članak 48.

Zadruga prestaje brisanjem zadruge iz sudskog registra.

Glava VIII.

HRVATSKI SAVEZ ZADRUGA I ZADRUŽNI SAVEZI

Hrvatski savez zadruga

Članak 49.

(1) Hrvatski savez zadruga je samostalna stručno poslovna organizacija zadruga koja promiče, usklađuje i zastupa njihove posebne i zajedničke interese.

(2) Hrvatski savez zadruga ima svojstvo pravne osobe upisane u sudski registar s poslovima i ovlastima utvrđenim ovim Zakonom, statutom i drugim općim aktima Hrvatskog saveza zadruga.

(3) Sjedište Hrvatskog saveza zadruga je u Zagrebu.

Poslovi Hrvatskog saveza zadruga

Članak 50.

(1) Hrvatski savez zadruga obavlja sljedeće poslove:

- pruža stručnu i drugu pomoć zadrugama i ostalim članovima,
- promiče i zastupa interese zadruga te ostalih članova pred tijelima državne uprave lokalne i područne (regionalne) samouprave i u postupcima pred drugim institucijama,

- brine o provođenju zadružnih načela i zadružnih vrednota,
- promiče zadrugarstvo i učeničko zadrugarstvo izdavanjem biltena, časopisa i druge stručne literature i na druge načine,
- vodi evidenciju o proizvodima i uslugama članica,
- promiče zadružne proizvode i usluge,
- organizira i provodi stručno osposobljavanje i savjetovanja iz područja zadrugarstva
- daje mišljenja i prijedloge državnim tijelima kod donošenja propisa iz područja zadrugarstva, te mjera ekonomske, socijalne i porezne politike vezanih uz zadrugarstvo,
- promiče suradnju članova radi njihovog povezivanja, uspostave i razvoja poslovnih odnosa na domaćem i inozemnom tržištu,
- provodi međunarodnu suradnju,
- vodi evidenciju zadruga i evidenciju ostalih članova,
- obavlja druge poslove koji proizlaze iz Zakona i statuta Hrvatskog saveza zadruga.

- (2) Pravilnik o evidenciji zadruga, zadružnih saveza i ostalih članova donosi ministar nadležan za poslove gospodarstva i poduzetništva.

Članstvo

Članak 51.

(1) Zadruga sa sjedištem na području Republike Hrvatske obvezno su članovi Hrvatskog saveza zadruga, a članstvo stječu danom upisa u sudski registar.

(2) Članovi Hrvatskog saveza zadruga mogu biti i druge fizičke i pravne osobe (asocijacija kreditnih unija, Hrvatska udruga učeničkog zadrugarstva, istraživačko - obrazovne institucije i dr.), koje na odgovarajući način unapređuju i promiču zadrugarstvo.

Članak 52.

(1) Prava i obveze članovi Hrvatskog saveza zadruga ostvaruju putem teritorijalnih, strukovnih, specijaliziranih i drugih zadružnih saveza.

(2) Hrvatskim savezom zadruga upravljaju članovi putem svojih predstavnika u skupštini Hrvatskog saveza zadruga. U skupštini se osigurava odgovarajuća zastupljenost zadružnih saveza.

Statut

Članak 53.

(1) Statutom Hrvatskog saveza zadruga detaljnije se uređuju: naziv i sjedište; poslovi i zadaci; zastupanje; unutarnje ustrojstvo; tijela i poslovi zadružnih saveza; tijela Hrvatskog saveza zadruga: njihova nadležnost, sastav, način biranja i opoziva, trajanje mandata i način odlučivanja; prava i obveze članova; način i postupak stjecanja i gubitka članstva osoba koje nisu zadruga, osiguranje sredstava za rad Hrvatskog saveza zadruga; raspolaganje imovinom; javnost rada i informiranje; postupak donošenja i izmjena statuta, drugih općih akata i druga pitanja vezana uz rad Hrvatskog saveza zadruga.

(2) Statut donosi skupština Hrvatskog saveza zadruga, uz prethodno mišljenje ministarstva nadležnog za gospodarstvo i poduzetništvo.

(3) Statut Hrvatskog saveza zadruga objavljuje se u "Narodnim novinama".

Tijela Saveza

Članak 54.

- (1) Tijela Hrvatskog saveza zadruga su skupština, nadzorni odbor i predsjednik.
- (2) Hrvatski savez zadruga ima sud časti, a može imati mirovno vijeće i druga tijela određena statutom Saveza.

Sredstva za rad Hrvatskog saveza zadruga

Članak 55.

Sredstva za rad Hrvatskog saveza zadruga osiguravaju se iz članarina, prihoda od imovine, naknada za usluge, potpora, donacija i drugih izvora. Odluku o visini članarine donosi Skupština Hrvatskog saveza zadruga, uz prethodnu suglasnost ministarstva nadležnog za gospodarstvo i poduzetništvo.

Zadružni savezi

Članak 56.

- (1) Zadruge mogu osnivati i udruživati se u teritorijalne i strukovne zadružne saveze radi promicanja zadrugarstva i zajedničkih interesa.
- (2) Zadružni savezi su pravne osobe upisane u sudski registar sukladno pravilima za upis zadruga i sa Hrvatskim savezom zadruga čine jedinstvo zadružnog sustava.
- (3) Odlukom o osnivanju i statutom zadružnog saveza pobliže se uređuju: naziv, OIB i sjedište zadružnog saveza, ciljevi, poslovi i zadaci, tijela zadružnog saveza i njihov djelokrug rada, sastav, način i postupak izbora i opoziva tih tijela, trajanje mandata, zastupanje zadružnog saveza i druga pitanja važna za rad zadružnog saveza.
- (4) Statut zadružnog saveza donosi skupština zadružnog saveza, uz prethodno mišljenje Hrvatskog saveza zadruga i suglasnost ministarstva nadležnog za gospodarstvo i poduzetništvo u roku utvrđenom odlukom o usklađenju odnosno osnivanju zadružnog saveza.
- (5) Sredstva za rad zadružnog saveza osiguravaju se radom i aktivnostima zadružnog saveza, potporama, donacijama i iz drugih izvora.
- (6) U slučaju likvidacije zadružnog saveza, imovina zadružnog saveza koja u postupku njegove likvidacije preostane nakon podmirenja obveza prema vjerovnicima, predaje se Hrvatskom savezu zadruga za razvoj zadrugarstva.

GLAVA IX.

VRSTE ZADRUGA KOJE IMAJU ODREĐENE POSEBNOSTI

Poljoprivredne zadruge

Članak 57.

Poljoprivredna zadruga je zadruga koja kao glavnu djelatnost obavlja djelatnost bilinogojstva, stočarstva, šumarstva ili lovstva ili s njima povezane uslužne djelatnosti odnosno pomoćne djelatnosti u poljoprivredi, ili djelatnost proizvodnje proizvoda bilinogojstva i stočarstva i prvoga stupnja njihove prerade.

Radničke zadruge

Članak 58.

Radnička zadruga je zadruga u kojoj najmanje 2/3 njenih članova imaju sklopljen ugovor o radu sa zadrugom.

Ribarske zadruge

Članak 59.

Ribarska zadruga je zadruga kojoj je osnovna djelatnost ribarstvo, a djelatnost njenih članova ulov, uzgoj, prerada proizvoda ribarstva, uključujući i njihov plasman na tržište, a sukladno posebnom propisu.

Stambene zadruge

Članak 60.

Stambena zadruga je zadruga osnovana radi zadovoljenja stambenih potreba svojih članova.

Članak 61.

(1) Poslovi stambene zadruge su:

- prikupljanje sredstava, nabava i priprema zemljišta, nabava građevinskog materijala i strojeva i obavljanje drugih poslova u pripremi za gradnju stanova, obiteljskih kuća i poslovnih prostora,
- projektiranje, nadzor, izgradnja, nadogradnja i adaptacija kuća i stanova te obavljanje drugih investitorskih i stručno-administrativnih i pomoćnih poslova vezanih uz stambenu izgradnju,
- opremanje stambenih prostora namještajem i uređajima,
- kupnja kuća ili zgrada namijenjenih za stanovanje,
- davanje u najam izgrađenih ili kupljenih obiteljskih kuća, stanova ili zgrada s mogućnošću otkupa (kupnje),
- obavljanje drugih poslova vezanih uz rješavanja stambenih potreba koje joj članovi povjere

(2) U zgradi u kojoj se grade stanovi za članove zadruge, zadruga može, u skladu s aktom na temelju kojega se smije graditi, organizirati gradnju garaža odnosno garažno parkirnih mjesta za potrebe članova, te poslovnih prostora namijenjenih aktivnostima gospodarskog, društvenog, kulturnog, rekreativnog i sportskog sadržaja ili javne namjene (škole, vrtići, knjižnice, ambulante i sl.).

(3) Zadruga može zgradama upravljati i obavljati redovne i izvanredne radove održavanja zgrada i pripadajućeg okoliša.

Članak 62.

(1) Član zadruge može, na temelju ugovora, u zadrugu unijeti građevinsko zemljište, građevinske strojeve i materijal, stan, kuću ili drugu imovinu te osobni rad na svim poslovima zadruge.

(2) Državna tijela, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, trgovačka društva, udruge, sindikati i drugi mogu zajedno sa stambenom zadrugom biti sudionici u poslu izgradnje stanova za svoje radnike koji su članovi zadruge i u tu svrhu stambenoj zadrugi mogu, na temelju ugovora, ustupiti građevinsko zemljište, dati novčana sredstva i ovlaštenje za izradu i financiranje izrade dokumenata prostornog uređenja ili provedbenih dokumenata prostornog uređenja i zadrugu ovlastiti da za njih obavi druge poslove.

Članak 63.

(1) Pravilima zadruge može biti propisano da članovi zadruge koji sudjeluju u izgradnji iste stambene zgrade mogu osnovati posebnu obračunsku jedinicu. Članovi obračunske jedinice na skupu članova obračunske jedinice odlučuju o svim pitanjima bitnim za izgradnju stambene zgrade koju grade, u skladu s pravilima zadruge.

(2) Pravilima zadruge može biti propisano da članovi obračunske jedinice odgovaraju za obveze zadruge, ako se te obveze odnose na zemljište i zgradu koju grade članovi obračunske jedinice.

Članak 64.

Nakon izgradnje zgrade odnosno obiteljske kuće i konačnog obračuna izgradnje, zadruga je dužna članu zadruge koji je podmirio svoje obveze, omogućiti upis vlasništva izgrađene obiteljske kuće odnosno stana i pripadajućeg zemljišta, u skladu s ugovorom.

Graditeljske zadruge

Članak 65.

Graditeljska zadruga je zadruga koja obavlja djelatnost građenja.

Socijalne zadruge

Članak 66.

(1) Socijalna zadruga je zadruga osnovana radi:

-obavljanja djelatnosti kojima se pruža pomoć u zadovoljenju osnovnih životnih potreba socijalno ugroženim, nemoćnim i drugim fizičkim osobama, koje one same ili uz pomoć članova obitelji ne mogu zadovoljiti zbog nepovoljnih osobnih, gospodarskih, socijalnih i drugih okolnosti;

- uključivanja u radne i gospodarske procese osoba s umanjenom radnom sposobnošću i drugih fizičkih osoba koje nemaju dovoljno sredstava za podmirenje osnovnih životnih potreba, a nisu u mogućnosti ostvariti ih svojim radom ili prihodom od imovine ili iz drugih izvora.

(2) Članovi socijalne zadruge mogu biti korisnici i davatelji usluga te radnici zadruge.

Potrošačke zadruge

Članak 67.

Potrošačka zadruga je zadruga osnovana radi zajedničke kupnje odnosno nabave roba ili usluga.

Obrtničke zadruge

Članak 68.

Obrtnička zadruga je zadruga u kojoj najmanje polovina članova obavlja djelatnost sukladno Zakonu o obrtu.

Sekundarne zadruge

Članak 69.

Sekundarna zadruga je zadruga koju osnivaju dvije ili više zadruge radi zajedničkog nastupa na tržištu, povećanja konkurentnosti i ostvarenja drugih zajedničkih ciljeva.

GLAVA X. NADZOR I KAZNE NE ODREDBE

Nadzor

Članak 70.

Nadzor nad primjenom odredaba ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju njega provodi ministarstvo nadležno za poslove gospodarstva i poduzetništva.

Prekršaji

Članak 71.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 20.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj zadruga:

1. ako ne vodi i ne čuva imenik članova na način propisan ovim Zakonom (članak 15. stavak 1., 2. i 3.).
2. ako ne čuva zapisnike skupštine na način propisan ovim Zakonom (članak 19. stavak 2.).
3. ako uloge osoba koji nisu članovi zadruge ne vodi na način propisan ovim Zakonom (članak 32. stavak 3.).
4. ako prije rasporeda dobiti ne pokrije gubitke iz prethodnih razdoblja (članak 37. st.1.).
5. ako dobit ne rasporedi na način propisan ovim Zakonom (članak 37. stavak 2.).
6. ako Hrvatskom savezu zadruga ne dostavi odluku skupštine na način propisan ovim Zakonom (članak 73. stavak 2.).

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u zadruzi novčanom kaznom od 1.000,00 do 5.000,00 kuna.

Glava XI. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 72.

(1) Postojeće zadruge dužne su uskladiti rad i opće akte s odredbama ovoga Zakona u roku od jedne godine od dana njegovog stupanja na snagu.

(2) U postupku usklađenja rada i općih akata s odredbama ovoga Zakona, zadruga treba:

- popisati stvari koje su članovi zadruge unijeli u zadrugu, a na kojima su zadržali pravo vlasništva,
- utvrditi imovinu zadruge stečenu za vrijeme članstva pojedinog člana u zadruzi i osobni doprinos člana zadruge u stjecanju te imovine pretvoriti u uloge člana zadruge,
- neisplaćenu dobit koja glasi na ime člana zadruge pretvoriti u uloge člana na čije ime dobit glasi,
- poduzeti druge mjere i aktivnosti kojima usklađuje svoj rad s odredbama ovoga Zakona.

(3) Članovi zadruge imaju prava koja proizlaze iz njihovog osobnog sudjelovanja u stjecanju imovine zadruge, kao i prava na isplatu neisplaćene dobiti stečene do dana usklađenja poslovanja zadruge s ovim Zakonom, ukoliko zadruga postupi na način propisan stavkom 2. podstavak 2. i 3. ovoga članka.

Članak 73.

- (1) Skupština zadruga može, jednoglasnom odlukom svih članova zadruga, u roku iz članka 72. stavak 1. ovoga Zakona odlučiti da zadruga svoje poslovanje neće uskladiti s odredbama ovoga Zakona i pokrenuti postupak za prestanak zadruga likvidacijom.
- (2) Odluku iz stavka 1. ovoga članka zadruga je dužna dostaviti Hrvatskom savezu zadruga odmah nakon njenog donošenja.
- (3) Likvidacija zadruga iz stavka 1. ovoga članka provodi se na način propisan Zakonom o trgovačkim društvima za javna trgovačka društva, s tim da se imovina zadruga osnovane prije 09.lipnja 1995. godine, preostala nakon podmirenja obveza prema vjerovnicima i povrata uloga članovima zadruga, predaje jedinici lokalne samouprave na čijem području je zadruga.
- (4) Jedinica lokalne samouprave dužna je s imovinom iz stavka 3. ovoga članka postupiti na način reguliran člankom 47. stavak 2. i 3. ovoga Zakona.

Članak 74.

- (1) Sud kod kojega je zadruga upisana u sudski registar, po službenoj dužnosti će pokrenuti postupak likvidacije radi brisanja iz sudskog registra zadruga koja svoje poslovanje i opće akte nije uskladila s odredbama Zakona o zadrugama (NN 36/95.,67/01. i 12/02.), odnosno zadruga koja u propisanom roku ne uskladi svoje opće akte i poslovanje s odredbama ovoga Zakona i ne podnese prijavu usklađenja u sudski registar, a u istom roku ne pokrene postupak likvidacije.
- (2) Postupak likvidacije zadruga iz stavka 1. ovoga članka, pokrenut po službenoj dužnosti, ne može se obustaviti odlukom tijela zadruga.
- (3) Sud će likvidaciju zadruga iz stavka 1. ovoga članka provesti na način reguliran člankom 73. stavkom 3. ovoga Zakona.
- (4) Jedinica lokalne samouprave kojoj pripadne imovina u slučaju iz stavka 3. ovoga članka dužna je s tom imovinom postupiti na način reguliran člankom 46. stavkom 2.i 3. ovoga Zakona.

Članak 75.

- (1) Hrvatski savez zadruga je dužan svoju organizaciju, statut i druge opće akte uskladiti s odredbama ovoga Zakona u roku od 6 mjeseci od dana njegovog stupanja na snagu.
- (2) Danom stupanja na snagu statuta Hrvatskog saveza zadruga, zadružni savezi osnovani po dosadašnjim propisima nastavljaju rad kao sastavni dio Hrvatskog saveza zadruga i s njim čine jedinstvo zadružnog sustava.
- (3) Zadružni savezi iz stavka 2.ovoga članka donose odluku o usklađenju sa statutom Hrvatskog saveza zadruga i ovim Zakonom i podnose prijavu za upis usklađenja u sudski registar u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu statuta Hrvatskog saveza zadruga.
- (4) Sud kod kojega je zadružni savez upisan u sudski registar, po službenoj dužnosti će pokrenuti postupak likvidacije radi brisanja iz sudskog registra zadružnog saveza koji u propisanom roku ne uskladi svoje opće akte i poslovanje na način propisan odredbama ovoga Zakona i u propisanom roku ne podnese prijavu usklađenja u sudski registar. Imovina zadružnog saveza koja u postupku likvidacije zadružnog saveza preostane nakon podmirenja obveza prema vjerovnicima, predaje se Hrvatskom savezu zadruga koji ju je dužan upotrijebiti za razvoj zadrugarstva.

Članak 76.

- (1) Propise za čije je donošenje ovlašten ovim Zakonom, ministar nadležan za poslove gospodarstva i poduzetništva donijeti će u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.
- (2) Do dana stupanja na snagu propisa iz stavka 1. ovoga članka ostaju na snazi Pravilnik o imeniku zadrugara ("Narodne novine" br. 85/02), i Pravilnik o evidenciji zadruga i zadružnih saveza ("Narodne novine" br. 88/02).

Članak 77.

Postupci koji su pokrenuti prema odredbama Zakona o zadrugama ("Narodne novine", br. 36/95., 67/01. i 12/02.), a nisu dovršeni do stupanja na snagu ovoga Zakona, dovršit će se prema odredbama ovoga Zakona.

Članak 78.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o zadrugama ("Narodne novine", br. 36/95., 67/01. i 12/02.).

Članak 79.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Narodnim novinama".

OBRAZLOŽENJE

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

1. Ocjena stanja

Zadruga je poseban oblik poduzetništva.

Najbolji pokazatelj značenja zadruga u svijetu je činjenica da zadruga imaju preko 800 milijuna članova i preko 100 milijuna zaposlenih (što je 20% više nego što zapošljavaju multinacionalne kompanije) te da 3 milijarde ljudi odnosno polovina ukupnog svjetskog stanovništva živi od zadružnih prihoda (Izvor: ICA, procjena UN-a iz 1994. godine).

Ujedinjeni narodi (UN), Međunarodni zadružni savez (ICA), Međunarodna organizacija rada (ILO), potiču razvoj zadruga i primjenu zadružnih načela.

O značaju zadruga u svijetu govori i podatak da se svake godine prva subota u srpnju mjesecu obilježava kao Međunarodni dan zadruga.

Potrebno je istaknuti da su Ujedinjeni narodi (UN) 18. prosinca 2009. usvojili rezoluciju pod nazivom «Zadruga i socijalni razvoj» kojom priznaju da je zadruga kao poslovni model glavni čimbenik u ostvarivanju gospodarskog i društvenog razvoja i proglasili su 2012. godinu Međunarodnom godinom zadruga.

U Europskoj uniji djeluje oko 300 000 zadruga koje osiguravaju 4,8 milijuna radnih mjesta.

Europska Unija sustavno potiče razvoj zadrugarstva, ne samo poticanjem razvoja zadruga na području pojedine članice nego i poticanjem osnivanja Europske zadruga, zadruga sa članstvom iz najmanje dvije članice Unije. U tom je smislu donesena Uredba Vijeća (EZ) broj 1435/2003. od 22. srpnja 2003. o Statutu Europske zadruga (SCE) i Direktiva Vijeća 2003/72/EZ od 22. srpnja 2003. kojom je dopunjen Statut Europske zadruga s obzirom na sudjelovanje radnika u upravljanju. Republika Hrvatska je donijela Zakon o uvođenju Europske zadruga (NN 63/08) koji će se primjenjivati od ulaska Republike Hrvatske u EU.

U Hrvatskoj zadrugarstvo ima 140-godišnju tradiciju. Kroz to vrijeme zadruga su bile i snažne gospodarske institucije i pokret koji je imao utjecaj na politička kretanja. Zadrugarstvo je imalo i uspona i padova. U vrijeme socijalizma došlo je i do zlouporabe zadrugarstva da bi se postigli ciljevi koji sa stvarnim zadrugarstvom nisu imali veze, a posljedice te zlouporabe očituju se i danas u nepovjerenju određenih skupina prema zadrugama i potrebi ponovnog objašnjavanja suštini zadruga i zadružnog organiziranja.

U razdoblju 1990.-1995. zbog gubitka tržišta, Domovinskog rata i njegovih posljedica, uredbi o zabrani raspolaganja zadružnom imovinom i dr., zadruga su imale teškoće u poslovanju od kojih se

mnoge nisu oporavile, a neke se nakon Domovinskog rata nisu mogle prilagoditi novim uvjetima rada i poslovanja.

Prema podacima sudskog registra, s odredbama Zakona o zadrugama (NN 36/95.) se do 31.12.1995. godine uskladilo 368 zadruga.

Nakon donošenja Zakona o zadrugama (NN 36/95), u razdoblju 1995.-2002. osnovano je 229 zadruga, a nakon njegovih izmjena 2002. godine porastao je interes za osnivanjem zadruga što je rezultat promidžbe zadrugarstva koju je vodio zadružni sustav i poticanja Vlade RH, tako da se u razdoblju 2002-2008. osniva oko 205 zadruga godišnje, pa na dan 31.12. 2010. ima 2624 zadruga upisanih u sudski registar.

Analiza rada zadruga ukazuje na to da je još uvijek prisutan negativan stav prema zadrugama zbog nasljeđa iz vremena socijalizma, ali i minimalnog znanja o tome što je zadruga u širem dijelu javnosti, kao i u institucijama, a što se odražava na poslovanje zadruga. Navedeno traži detaljniju analizu i zahtijeva daljnji rad na promidžbi zadrugarstva, da bi se zadruga prihvatila kao poželjan oblik poslovanja, što ona stvarno jest u Europi i u svijetu.

2. Osnovna pitanja koja se trebaju urediti Zakonom

Zakon daje **definiciju zadruge** kojom se ističu njene specifičnosti po kojima se zadruga razlikuje od drugih društava, ugrađuje i pojašnjava zadružne vrijednosti i načela na kojima se zadruga temelji i daje određena pojašnjenja pojedinih pojmova .

Osnivanje zadruge treba pojednostavniti što je više moguće. Dosadašnji ugovor o osnivanju zadruge predstavljao je akt koji nakon osnivanja nije imao neku važnost ni primjenu, jer je ista pitanja zadruga regulirala svojim pravilima. Pravila zadruge postaju i osnivački i temeljni akt zadruge.

Broj osnivača zadruge treba povećati zbog toga što su zadruge s malim brojem osnivača ostajale zatvorene za prijem drugih članova, a što nije u skladu s načelom po kojemu je zadruga otvoreno društvo. Osnivač zadruge i osoba koja je pristupila zadruzi nakon osnivanja imaju jednaka prava.

Zadruge su imale stalni problem nedostatka kapitala potrebnog za poslovanje. Članski ulozi, čija visina nije bila određena ponekad su zbog toga bili i više nego simbolični. Određivanjem najmanje visine jednog uloga člana (osnovnog uloga) kojeg unosi u zadrugu pri osnivanju ili u trenutku pristupanja i odredbama da taj ulog ostaje u zadruzi za vrijeme članstva, zadrugama se osigurava stalan kapital na koji one mogu računati.

Problem nedostatka kapitala rješava se i uvođenjem novčanih uloga koje mogu unositi članovi i osobe koje nisu članovi.

Dio dobiti se može pripisati članu na ime dodatnih uloga, zadržati njegova isplata i koristiti u poslovanju zadruge.

Zakonom su uređena osnovna pitanja koja se tiču prava i obveza članova. Član zadruge može biti samo osoba koja neposredno sudjeluje u radu i drugim aktivnostima zadruge, članstvo se ne može steći samo unosom uloga člana (član trgovačkog društva u društvo ulaže kapital i ne mora raditi ništa drugo) i nije prenosivo na drugu osobu. U slučaju prestanka članstva, član ima prava utvrđena zakonom, ali i ona prava koja su propisana pravilima. Rok za isplatu uloga člana je ograničen i isplata ne smije ugroziti likvidnost ni onemogućiti zadrugu u podmirenju obveza prema trećim osobama. Zadruga osigurava zaštitu prava člana pred tijelima zadruge.

Zakonom je propisano koja tijela zadruga mora imati.

Skupština zadruga je najviše tijelo u zadruzi. Njena nadležnost je detaljnije uređena, pojednostavljeno je sazivanje sjednica skupštine, glasovanje na skupštini je uređeno tako da je prilagođeno neposrednom sudjelovanju članova u raspravljanju i odlučivanju, s tim da su propisana ograničenja za člana o čijem se zahtjevu odlučuje i člana o čijem statusu odlučuje skupština, uređeno je pitanje kvoruma i propisano da zadruga pravilima može propisati da se skupština može sastojati od izabраниh predstavnika članova, utvrđeni su razlozi i uvjeti za poništenje i pobijanje odluka skupštine.

Mandat nadzornog odbora povećan je na 4 godine, jer dvogodišnji se mandat nije pokazao kao dobro rješenje, propisana su ovlaštenja i odgovornost članova nadzornog odbora.

Upravitelj zadruga zastupa zadrugu i vodi njene poslove (odustalo se od uprave koja se u praksi nije pokazala kao dobro rješenje), propisano je da zadrugu u slučaju sprječenosti upravitelja privremeno, najduže 6 mjeseci zastupa predsjednik skupštine, kao najvišeg tijela zadruga, da mandat upravitelja traje 5 godina, i povećana je odgovornost upravitelja za zakonitost rada zadruga i za štetu koju učini svojim radom ili propustima.

Poslovanje zadruga je regulirano posebnom glavom. Djelatnosti zadruga obavljaju njeni članovi. Zadruga može poslovati i s trećima, ali samo ako takvo poslovanje ne dovodi članove u nepovoljniji položaj. Međusobna prava i obveze zadruga i člana reguliraju se ugovorom, jer to u praksi uglavnom nije bio slučaj, s tim da član, u pravilu, daje jamstvo zadruzi za izvršenje obveza, čime se posao i veza zadruga i člana dodatno "učvršćuje".

Članu se, bez suglasnosti zadruga, zabranjuje samostalan plasman proizvoda koje ima zadruga. Novost je mogućnost osnivanja mirovnog vijeća ili arbitraže i obveza članova i radnika da se u slučaju spora sa zadrugom, prije obraćanja sudu obrate tijelu zadruga ako je ono osnovano.

Zadruga je obvezna iz dobiti poslovanja tekuće godine izdvajati najmanje propisani iznos u obvezne pričuve i kao autonomno i na samopomoći, uzajamnosti i solidarnosti ustrojeno društvo, izdvajati sredstva za vlastiti razvoj i financiranje svojih aktivnosti, te sredstva za zadovoljavanje potreba svojih članova.

Zakonom je propisano da zadruga ne odgovara za obveze članova i da članovi ne odgovaraju za obveze zadruga, ako to sami nisu propisali svojim pravilima.

Zakonom su propisani uvjeti i načini prestanka zadruga. U cilju očuvanja zadruga kao pravne osobe propisana je mogućnost članova čiji broj nije manji od broja potrebnog za osnivanje zadruga da spriječe donošenje odluke o likvidaciji zadruga.

U slučaju prestanka zadruga propisan je način raspolaganja imovinom preostalom nakon podmirenja vjerovnika.

Hrvatski savez zadruga i zadružni savezi postaju jedan sustav, i naglašava se jedinstvenost sustava.

Zakonom je propisano provjera zadružnih načela i vrednota u zadruzi, poslovanja zadruga u smislu odredbi ovoga Zakona, pravila i drugih akata zadruga.

U posebnim odredbama zakona utvrđene su posebnosti pojedinih vrsta zadruga čime prestaje potreba za donošenjem posebnih propisa za te zadruga.

3. Posljedice koje će donošenjem Zakona proisteći

Zakonom se želi, uvažavajući posebnosti zadruga, omogućiti zadrugama odgovarajući pravni okvir za njihov rad i aktivnosti kojima se ostvaruju potrebe i interesi članova, koji ih neće sputavati u radu i postavljati im bespotrebne prepreke koje moraju savladavati.

Zadruga se želi izjednačiti s drugim subjektima na tržištu.

Zadruge se stalno uspoređuju s trgovačkim društvima. Ima elemenata po kojima ih se može međusobno uspoređivati, ali ima i različitosti koje se teško uspoređuju. Sustav u kojemu je jedino i presudno važan iznos profita ostvaren u poslovnoj godini, koji se uzima kao jedini pokazatelj uspješnosti rada, u slučaju zadruga ne vrijedi. Zadruge ne samo da trebaju biti poslovno uspješne, već se moraju uzeti u obzir i vrednovati i druge koristi koje su rezultat rada zadruga. Cilj zadruga nije isključivo stjecanje profita, nego ostvarenje koristi i interesa članova zadruga i lokalne zajednice u kojoj zadruga djeluje. Zbog toga rad zadruga ima višestruke pozitivne učinke koji se ne mogu mjeriti i vrednovati samo visinom ostvarenog profita.

Radi suradnje s europskim zadrugama potrebna su nam ista pravila organiziranja, implementacija zadružnih vrijednosti i načela, čija primjena je znatno utjecala na razvoj zadrugarstva i učinila ga bitnim čimbenikom gospodarstva europskih zemalja.

Obzirom na dosadašnje promjene u Zakonu (2001. i 2002.), predlagatelj je pristupio izradi Prijedloga zakona o zadrugama kako bi definirao specifičnosti zadruga u odnosu na druga društva.

Donošenjem Zakona riješit će se problemi i nedostaci u dosadašnjoj regulativi koji su utvrđeni u praksi, a zadruga će dobiti odgovarajuće okruženje za svoj rad koje je primjereno sadašnjem vremenu i okolnostima.

Novim uvjetima moraju se prilagoditi ne samo zadruga i njihovi članovi nego i društvo, koje još uvijek u dovoljnoj mjeri ne prepoznaje razliku između zadruga i drugih gospodarskih subjekata, ni posebnost zadruga kao društva sa svojim specifičnostima.

Zadruga okupljaju pojedince i grupe koje imaju zajedničke interese i usmjeravaju ih na poslovanje kroz sustav, čime se smanjuje opseg sive ekonomije. Samozapošljavanjem i zapošljavanjem kroz zadruga smanjuje se raseljavanje seoskog stanovništva.

Novostvorena vrijednost ostvarena u zadrugi ostaje u lokalnoj zajednici. Zadruga na taj način doprinosi povećanju zaposlenosti, smanjuje siromaštvo, snaži ruralni razvoj, osiguravanjem pravednije raspodjele smanjuje nejednakost, promiče lokalnu demokraciju.

Prihvaćanjem zadruga kao partnera koji pomaže kod rješavanja problema zapošljavanja, a naročito posebnih skupina stanovništva, očuvanja i razvoja lokalnih sredina, očuvanja okoliša i slično, društvo će od zadruga imati mnogo koristi, pa će mu se isplatiti i skrb za zadruga i ulaganja u poslovanje i razvoj zadruga.

Donošenjem ovog Zakona uređuje se zadrugarstvo u cjelini i stvaraju uvjeti za njegov dugoročni razvoj. Predloženim modelom zadruga država može riješiti mnoge probleme u području zapošljavanja, kako gospodarskog, tako i socijalnog poduzetništva. Republika Hrvatska nalazi se na pragu ulaska u Europsku uniju u kojoj su zadruga poticane u svim sektorima (poljoprivredne, uslužne, obrtničke, radničke, socijalne i ostalo). Prilagodбом europskim standardima, hrvatsko zadrugarstvo postaje komplementarno europskom i osposobljeno za ulazak u mrežu europskog zadrugarstva.

III. OBJAŠNJENJE POJEDINIH ODREDBA

Uz članak 1. i 2.

Ovim odredbama daje se definicija zadruga kojom se ističu posebnosti koje zadruga čine zadrugom i po kojima se ona razlikuje od drugih pravnih subjekata koje nisu zadruga. Posebno je istaknuto da se zadruga temelji na zadružnim i moralnim vrednotama, koje ostvaruje primjenom zadružnih načela. Primjenu zadružnih načela utvrdio je Međunarodni zadružni savez (ICA) na sjednici Opće skupštine održane u Manchesteru (1995) donio je Izjavu o identitetu zadruga u kojoj je zadruga opisana kao autonomno društvo u koje su se dragovoljno udružile osobe radi ostvarivanja zajedničkih

gospodarskih, socijalnih i kulturnih potreba i težnji putem organizacije koju članovi nadziru na demokratski način, a temelji se na zadružnim i moralnim vrednotama koje ostvaruje primjenom zadružnih načela.

Kada određeni broj budućih članova imaju zajedničke interese ili potrebe da posluju i unapređuju svoj položaj, udružuju se dragovoljno i osnivaju zadrugu. Interesi i potrebe mogu biti različite prirode: kulturni, obrazovni, ekonomski, socijalni itd. Svojim radom u zadrugi članovi unapređuju svoj položaj, ali i zadrugu kao zajednički dio koji služi svim članovima, sadašnjim i budućim.

Naglašavajući u odredbama zadružna načela i vrijednosti ukazujemo da zadruga u svom načinu rada djeluje sukladno navedenim načelima i vrijednostima.

Uz članak 3. i 4.

Ovim odredbama definira se tvrtka zadruga. S obzirom da je zadruga pravna osoba sui generis, određuje se da tvrtka mora radi razlikovanja od drugih pravnih subjekata sadržavati naznaku da se radi o zadrugi i naznaku njene glavne djelatnosti, a ukoliko zadruga ima specifična svojstva može ih istaknuti, primjerice socijalna, poljoprivredna itd.

Predmet poslovanja zadruga može biti svaka djelatnost za koju zadruga ispunjava uvjete propisane posebnim propisima.

Uz članak 5.

Ovom je odredbom, u skladu s europskom praksom, navedena uloga države, lokalne i regionalne (područne) samouprave za zadrugu i za članove zadruga. Specifičnosti zadruga treba uvažiti, te odgovarajućim mjerama ekonomske, socijalne politike dati potporu radu zadruga, razvoju zadrugarstva i zadružnog sustava.

Ako se određenim skupinama građana želi pomoći i razvijati određenu regiju, a traži se način kako to učiniti, zadrugu smatramo najboljim modelom organiziranja poslovanja, jer se na taj način potiču upravo ciljane skupine koju čine članovi zadruga. Onaj tko nema sposobnosti ni sredstava sam nastupati na tržištu, a posjeduje znanja i vještine, zajedno s drugima putem zadruga može poslovati i unaprijediti svoj položaj.

Zadruga ima teritorijalnu pripadnost. Zadrugu osnivaju ili njoj pristupaju članovi koji žive zajedno, u jednoj užoj sredini, zajednici ili regiji. Stanovnici određenog područja zajedno žive i rade putem zadruga, zajedno donose poslovne odluke i upravljaju novostvorenom vrijednošću, a novostvorenu vrijednost zadržavaju i reinvestiraju na svom teritoriju. Sigurno da član zadruga ima interes da zadruga uspješno posluje, jer o tome ovisi njegova egzistencija, njegovo radno mjesto. Zadrugama se potiče samozapošljavanje, suzbija siva ekonomija i utječe na ostanak stanovništva u svom zavičaju.

Poslovanju zadruga nije prioritet profit, već briga za člana zadruga. Dodana vrijednost stvorena poslovanjem članova sa zadrugom, raspodjeljuje se na članove razmjerno doprinosu. Cilj i svrha je održivost i unaprjeđenje članova zadruga.

Uz članak 6.

Dosadašnje odredbe o najmanje tri osnivača rezultirale su osnivanjem velikog broja užih obiteljskih zadruga koje su ostale zatvorene za nove članove, a što je protivno temeljnim načelima zadrugarstva. S obzirom da je zadruga društvo čije se poslovanje temelji na radu i aktivnostima članova, ovim odredbama implementira se načelo otvorenosti i predviđa se veći broj osnivača – sedam osnivača. Na taj način stvaraju se uvjeti za snaženje zadruga kao poslovnog subjekta, otvorenost za nove članove, jer više članova u zadrugi pretpostavlja i više aktivnosti i snaženje zadruga.

Uz članak 7.

Skupština je najviše tijelo u zadrugi. Na osnivačkoj Skupštini donose se pravila zadruge koja se potvrđuju potpisanom izjavom osnivača (sedam osnivača) o prihvatanju pravila zadruge i biraju se tijela zadruge sukladno ovom Zakonu i pravilima zadruge.

Uz članak 8.

Odredbe dosadašnjeg zakona određivale su obvezu donošenja i ugovora o osnivanju i pravila zadruge koji su imali gotovo isti sadržaj. Usvajanjem pravila zadruge kao temeljnog i osnivačkog akta, smanjuju se troškovi i pojednostavljuje osnivanje zadruge, a pravilima zadruge se regulira sve ono što je potrebno za konstituiranje i djelovanje zadruge.

Daljnjim odredbama se propisuje obvezni sadržaj pravila zadruge iz kojih je vidljivo da članovi svoja prava, obveze i međusobne odnose uređuju samostalno.

Uz članak 9.

Upisom u sudski registar zadruga stječe pravnu osobnost, postaje subjekt u pravnom prometu, može poslovati s trećima, stjecati imovinu, itd.

S obzirom da Hrvatski savez zadruga vodi evidenciju zadruga, zbog usklađenosti podataka nužna je suradnja sa sudskim registrom.

Uz članak 10. i 11.

Ovim odredbama određuje se tko može biti član zadruge. Za razliku od članova trgovačkih društava, za koje je dovoljno da unesu udjel u temeljni kapital društva, a putem društva ne moraju poslovati, članovi zadruge neposredno sudjeluju u svim aktivnostima zadruge, posluju putem zadruge ili koriste njene usluge. S obzirom da se poslovanje zadruge temelji na aktivnostima članova i uzajamnosti poslovanja zadruge i člana, određuje se tko može biti član zadruge. Član zadruge je osoba koja osobno i aktivno sudjeluje u radu zadruge. U suprotnom se ne ispunjavaju uvjeti za članstvo u zadrugi. S obzirom da se radi o neposrednoj aktivnosti člana u zadrugi, članstvo se vezuje za određenu osobu i nije prenosivo na drugoga.

Upis člana u imenik članova ima konstitutivan značaj.

Isto tako, ovim odredbama naglašena je ravnopravnost svih članova zadruge bez obzira na to jesu li osnivači ili su pristupili zadrugi nakon njena osnivanja. Nove članove zadruga prima u zadrugu na način koji sama odredi pravilima zadruge.

Uz članak 12., 13. i 14.

Ovim odredbama navedeni su načini prestanka članstva, prava člana u tom slučaju i rok za ostvarenje tih prava, a pravilima zadruge propisuje se postupak prestanka članstva.

Zadruga se obvezuje osigurati odgovarajuću zaštitu prava svojih članova, a postupak za ostvarivanje prava članova propisuje se pravilima zadruge.

Uz članak 15.

Ovim odredbama regulira se obveza zadruge za vođenje imenika članova čiji se sadržaj propisuje posebnim pravilnikom.

Uz članak 16. 17. i 18.

Ovim odredbama reguliraju se tijela zadruge. Zadruga mora imati skupštinu, nadzorni odbor i upravitelja, u skladu sa svojim pravilima.

Skupština je najviše tijelo u zadruzi, pa je time naglašena uloga članova i demokratski ustroj zadruga, jer se odluke bitne za rad zadruga donose na skupštini.

Ovim odredbama regulirani su poslovi skupštine, a drugi poslovi koje skupština obavlja mogu se regulirati pravilima zadruga.

Uz članak 19.

Primjenom do sada važećeg zakona uočene su teškoće kod sazivanja i rada skupštine zadruga koje imaju veći broj članova. Ovim odredbama, u zadrugama koje imaju veći broj članova uvodi se mogućnost organiziranja skupštine od predstavnika članova (predstavnička skupština), koji se neposredno biraju na način utvrđen pravilima.

Predloženom se odredbom olakšava sazivanje i održavanje sjednica skupštine i omogućava funkcioniranje zadruga i donošenje odluka. Skupštinu čine svi članovi zadruga. Ako je skupština sastavljena od predstavnika članova skupštinu čine izabrani predstavnici.

Uz članak 20.

Zadruga je takav oblik organizacije u kojem nije dozvoljeno nadglasavanje jednog člana nad drugim. Glasovanje načinom jedan član-jedan glas je temeljno zadružno načelo koje omogućava upravljanje zadrugom na demokratski način. Član sudjeluje u aktivnostima zadruga i u donošenju odluka na skupštini osobno i neposredno. Ako nije u mogućnosti sudjelovati u radu skupštine, član može opunomoćiti da ga zastupa na skupštini. Punomoćnik može zastupati samo jednog člana čime se onemogućava dosadašnja zlouporaba i prevlast pojedinog člana u slučaju većeg broja punomoći kod donošenja odluka na skupštini.

Uz članak 21.i 22.

Ovim odredbama upućuje se da odluke skupštine moraju biti donesene na propisani način i sukladne s pozitivnim pravnim propisima. U suprotnom, može se odluka pobijati ili tražiti utvrđenje ništetnosti.

Uz članak 23., 24.i 25.

Nadzorni odbor je obvezno tijelo zadruga kojim se implementira zadružno načelo demokratskog nadzora. Za zadruga koje imaju manje od dvadeset članova nije nužno postojanje nadzornog odbora, jer njegove poslove može obavljati skupština zadruga. Zadruga koja zapošljava radnike dužna je primjenjivati posebne propise koji reguliraju radne odnose.

Ovim odredbama daje se mogućnost izbora jednog člana nadzornog odbora koji nije član zadruga, a stručnjak je za pojedina pitanja, jer zadruga u svom radu mora poštivati i primjenjivati niz propisa koji zahtijevaju stručnost i poznavanje cjelokupne materije. Otvara se mogućnost izbora člana nadzornog odbora, stručnjaka za određeno područje.

Ovim odredbama regulira se odgovornost članova nadzornog odbora koja do sada nije bila propisana, pa su neki članovi nadzornog odbora obavljali poslove nadzora bez dužne pažnje i zadrugama prouzročili štetu.

Uz članak 26., 27. , 28. i 29.

Ovim odredbama regulirani su uvjeti za upravitelja zadruga, njegova nadležnost i odgovornost. Zadrugu zastupa upravitelj, a u slučaju sprječivosti upravitelja uvodi se privremeno zastupanje zadruga od strane predsjednika skupštine čime se omogućava rad zadruga u posebnim uvjetima.

Uz članak 30.

Ovim odredbama regulira se imovina zadruga s naglaskom na razliku od imovine njenih članova. Zadruga svojim poslovanjem može steći određenu imovinu koja pripada njoj kao pravnoj osobi i ima pravo s njom raspolagati.

Do sada su neke zadruga prodavale ili davale u zakup svoju imovinu da bi prihod ostvaren na taj način prikazali kao dobit iz poslovanja koju bi dijelili članovima. Dobit zadruga koja se dijeli može proizlaziti samo iz poslovanja zadruga sa članovima. Prema tome, ovim odredbama regulira se da se sredstva ostvarena prodajom ili zakupom imovine zadruga moraju isključivo upotrijebiti za njeno poslovanje. U protivnom, prodaja i dijeljenje imovine zadruga umanjuje njenu supstancu i vodi njenom nestanku. Svrha i cilj imovine zadruga je zadržati njenu vrijednost unutar zadruga, kako bi služila sadašnjim kao i budućim članovima za njihovo unaprjeđenje.

Uz članak 31., 32. i 34.

Dosadašnjim odredbama nije bila regulirana visina vrijednosti članskog uloga koji je imao samo simboličnu vrijednost. Predloženim odredbama, problem nedostatka financijskih sredstava, rješava se propisivanjem najmanje visine uloga i mogućnošću unošenja više uloga bez ograničenja njihovog broja.

Ovim odredbama predviđaju se osnovni i dodatni ulog u cilju zadržavanja njegove vrijednosti i zadržavanja uloga u zadruzi. Unošenjem i zadržavanjem dodatnih uloga u zadruzi, članovi doprinose financijskoj stabilnosti i neovisnosti zadruga.

Predloženim odredbama se regulira unošenje uloga osoba koje nisu članovi zadruga, ali su zainteresirani za njeno poslovanje. Na taj način se zadrugama omogućava financiranje i realizacija većih poslovnih projekata i ulaganja. Slična rješenja poznaju zakonodavstvo i praksa nekih europskih zemalja.

Ovim odredbama regulira se članarina i kao prihod zadruga koji osiguravaju članovi.

Članovi zadruga koja svojim radom ne osigurava dovoljno sredstava za svoj rad, plaćanjem članarine, omogućavaju rad zadruga i tako na neposredan način primjenjuju načelo gospodarskog sudjelovanja članova.

Uz članak 34., 35.

Poslovanje zadruga temelji se na radu njenih članova. Zadruga služi članovima i radi sa članovima, unaprjeđuje njihovo poslovanje, a novostvorenu vrijednost (dobit) raspodjeljuje na članove razmjerno njihovom sudjelovanju u radu zadruga. Zadruga može poslovati i s trećima i na taj način ostvarivati prihod, posebno u poslovima koje ne mogu obavljati članovi, ako to ne ometa poslovanje i druge interese članova.

Zadruga mora ostati otvorena za sve pod jednakim uvjetima. Praksa da neke od zadruga imaju malo članova, a mnogo kooperanata pokazuje zatvorenost tih zadruga i nepoštivanje zadružnog načela otvorenosti za nove članove, pa je bilo potrebno zadrugu obvezati na aktivnosti koje dokazuju njenu otvorenost za primanje u članstvo onih osoba koje s njom trajnije rade.

Postoje dvije vrste zadruga: zadruga osnovane s ciljem stjecanja dobiti i zadruga osnovane s ciljem zadovoljavanja potreba članova, u kojima članovi koriste usluge zadruga, bez stjecanja dobiti zadruga ili članova.

Razlikovanje tih dviju vrsta zadruga pomoći će kod donošenja propisa i mjera gospodarske, socijalne i porezne politike i drugih mjera kojima se uvažava posebnost zadruga, posebno kod davanja eventualnih olakšica u poslovanju i potpora radu zadruga.

Uz članak 36.

U praksi su rijetki slučajevi da zadruga i član imaju pisane ugovore o obavljanju poslova za člana zadruge ili zajedničkih poslova zadruge i člana, i ugovoreno jamstvo za izvršenje ugovorenog posla. Zbog svega toga zadruga nije u mogućnosti ugovarati dugoročne poslove o isporuci ili nabavi roba i usluga, jer sama ne zna koliko toga može ponuditi ili treba nabaviti, pa ne nastupa s dugoročnim ugovorima koji bi joj priskrbili poseban položaj ili popuste.

Rad "od slučaja do slučaja" ne daje jamstva za dugoročna ugovaranja i ozbiljan posao. Biti članom zadruge nije dovoljno jamstvo za izvršenje prava i obveza iz tog odnosa. Predložena odredba stavka 1. upućuje zadrugu na promjenu ponašanja i rada sa članovima i na nužnost sklapanja pisanih ugovora.

Odredbom stavka 2. regulira se zajednički rad zadruge i člana i sudjelovanje u stvaranju zajedničkog proizvoda. Cilj je zajednički stvoriti konkurentni proizvod, ostvariti novostvorenu vrijednost, a prihod se dijeli članu i zadruzi razmjerno njihovom sudjelovanju u stvaranju tog proizvoda.

U pravnom prometu zadruga u pravilu nastupa u svoje ime i za svoj račun. U slučaju nastupa u svoje ime i za račun člana ili u ime i za račun člana zadruga će sa članom sklopiti ugovor o trgovinskom zastupanju, ugovor o posredovanju, ugovor o nalogu ili drugi odgovarajući ugovor kojim će se ugovoriti međusobna prava, obveze i odgovornosti člana i zadruge.

Uz članak 37.

Ovim odredbama implementiraju se zadružna načela i vrijednosti uzajamnosti i solidarnosti. formiranjem fondova pričuve, te ulaganjem u razvoj, zadruga osigurava sredstva za krizne situacije i ulaganjem u razvoj osigurava svoju budućnost na ime međugeneracijske solidarnosti.

Uz članak 38.

Sredstva zadruge osnovanih s ciljem zadovoljavanja potreba članova, bez stjecanja dobiti za zadrugu ili za članove i zadruga koje svoj rad financiraju pretežito članarinom i članskim doprinosima članova koja nisu utrošena u godini u kojoj su stečena ili uplaćena na račun zadruge, prenose se u sljedeću godinu. Takva zadruga nije ni osnovana s ciljem da stječe dobit koja bi bila predmet diobe članova.

Uz članak 39., 40. i 41.

Ovim odredbama predviđa se da članovi, upravitelj i radnici zadruge, samo uz suglasnost nadležnog tijela zadruge, mogu samostalno obavljati djelatnost koja spada u djelatnost zadruge, jer u suprotnom takvo ponašanje predstavlja konkurenciju zadruzi i ugrožava njeno poslovanje. Od članova zadruge očekuje se lojalnost i povjerenje njenih članova, jer se njeno poslovanje i uspjeh temelji na radu s njima.

Radi zaštite svog poslovanja, određeni podaci pravilima zadruge mogu biti propisani kao poslovna tajna i njihovo odavanje smatra se protupravnim.

Da bi se umanjio broj sudskih sporova, predviđa se ponajprije rješavanje eventualnog spora unutar zadruge.

Uz članak 42.

Zadruga je pravna osoba koja ima svoju imovinu i koju može uvećati svojim poslovanjem. Članovi zadruge imaju svoju imovinu i ona se razlikuje od imovine zadruge. Oni nemaju istu imovinu ni iste obveze. Svatko od njih za svoje obveze odgovara svojom imovinom.

Ovdje se ne radi o tome da članovi uopće ne odgovaraju za obveze zadruga. Članovi uplaćuju ulog (osnovni ulog) koji se može uvećati temeljem poslovanja sa zadrugom (dodatni ulog), a koji postaju imovina zadruga i obveze zadruga podmiruju se i iz te imovine. Ova odredba osigurava da članovi zadruga ne odgovaraju za obveze zadruga drugom imovinom koju nisu unijeli u zadrugu. Odgovornost članova svojom imovinom za obveze zadruga može se dogovoriti i propisati pravilima zadruga.

Da bi se izbjegla zlouporaba odredbe po kojoj članovi zadruga ne odgovaraju za obveze zadruga imovinom koju nisu unijeli u zadrugu, propisani su slučajevi zlouporabe te okolnosti kod kojih se član zadruga ne može pozivati na to da po zakonu za obveze zadruga ne odgovara svojom posebnom imovinom (koju nije uložio u zadrugu).

Uz članak 43., 44. i 45.

Ovim odredbama regulira se prestanak zadruga i primjena odgovarajućeg propisa kojim se regulira pripajanje, spajanje, podjela te likvidacija dioničkog društva.

Isto tako, ovim odredbama želi se osigurati kontinuitet rada zadruga. Ukoliko broj članova zadruga, koji je potreban za njeno osnivanje, želi nastavak rada, u tom slučaju nema potrebe za njenom likvidacijom. Sukladno načelu otvorenosti, član koji je izgubio interes za rad u zadruzi, dragovoljno može istupiti iz zadruga, a u kojem slučaju ima sva prava koja proizlaze iz zakona i pravila zadruga.

Uz članak 46., 47. i 48.

U slučaju likvidacije ili stečaja, član zadruga iz odnosa sa zadrugom i poslovima s njom namiruje svoja potraživanja kao vjerovnik, a dio dobiti prethodnih godina preuzima putem svojih uloga. Dakle, član je u potpunosti namiren, a imovina zadruga kao pravne osobe, preostala nakon podmirenja vjerovnika zadruga i povrata uloga članovima predaje se jedinici lokalne samouprave, koja se obvezuje u roku od godine dana tu imovinu dodijeliti postojećoj ili novoosnovanoj zadruzi iste djelatnosti na tom području.

Ukoliko u roku od godine dana jedinica lokalne samouprave ne rasporedi dodijeljenu imovinu postojećoj ili novoosnovanoj zadruzi na tom području, dužna ju je upotrijebiti za razvoj zadrugarstva.

Uz članak 49. i 50.

Hrvatski savez zadruga je pravna osoba osnovana temeljem Zakona o zadrugama kao organizacija svih zadruga, a sukladno odluci Vlade Republike Hrvatske ima javne ovlasti.

Uz članak 51. i 52

Ovim odredbama regulira se obvezno članstvo zadruga, daje se mogućnost članstva i drugim fizičkim i pravnim osobama koje imaju interes promicati zadrugarstvo.

Zadruga ostvaruju svoje potrebe i interese putem zadružnih saveza, kao sastavnog dijela Hrvatskog saveza zadruga, a kojim upravljaju putem svojih predstavnika u skupštini Hrvatskog saveza zadruga.

Uz članak 53., 54. i 55.

Ovim odredbama reguliran je osnovni sadržaj Statuta kao temeljnog pravnog akta Hrvatskog saveza zadruga, te izvori sredstava za rad Hrvatskog saveza zadruga.

Uz članak 56.

Ovim odredbama reguliraju se zadružni savezi kao sastavni dio Hrvatskog saveza zadruga . Putem zadružnih saveza zadruga ostvaruju neposredno svoje potrebe i interese, a ujedno se ostvaruje institucionalna povezanost zadružnih saveza sa Hrvatskim savezom zadruga.

Uvodne napomene uz Glavu IX – Vrste zadruga koje imaju određene posebnosti:

Posebnim odredbama reguliraju se posebnosti pojedinih vrsta zadruga s obzirom na članstvo ili na djelatnosti koje obavljaju.

Uz članak 57., 58. i 59.,

Poljoprivrednu zadrugu i ribarsku zadrugu određuje glavna djelatnost koju zadruga obavlja.

Radničku zadrugu određuje njeno članstvo u smislu da 2/3 članova ima zasnovan radni odnos u zadruzi.

Uz članak 60. i 61.

Ovim odredbama regulira se stambena zadruga u koju se udružuju članovi radi zadovoljenja stambenih potreba, kao i poslovi koje stambena zadruga može obavljati.

Osim poslova stambene zadruga propisanih ovim odredbama, zadruga može, u zgradi u kojoj gradi stanove za svoje članove, u skladu s tehničkom dokumentacijom graditi i garaže i garažno parkirna mjesta i poslovne prostore namijenjene aktivnostima gospodarskog, društvenog, kulturnog, rekreativnog i sportskog sadržaja stanovnika ili javne namjene, a nakon izgradnje zgrade može zgradama upravljati, održavati ih i uređivati zelene površine i okoliš.

Uz članak 62. i 63.

Član zadruga sam, ili zajedno sa drugim članovima, putem zadruga gradi svoj stan, bez obzira na to što je zadruga prema trećima nositelj posla. Zbog toga se ovim odredbama propisuje mogućnost osnivanja posebne obračunske jedinice unutar zadruga u kojoj članovi zadruga, koji grade istu zgradu ili sudjeluju u izgradnji iste, samostalno odlučuju o pojedinim pitanjima vezanim uz izgradnju te zgrade i odgovaraju za obveze koje se odnose na zemljište i tu zgradu koju zajednički grade.

Uz članak 64.

Nakon konačnog obračuna troškova izgradnje, zadruga omogućuje upis vlasništva izgrađene obiteljske kuće ili stana sa pripadajućim zemljištem na ime člana zadruga, koji je podmirio svoje obveze. Članovi zadruga svoju obiteljsku kuću, stan odnosno zgradu, od zadruga ne kupuju nego grade putem zadruga. Zadruga je organizator i nositelj posla i na nju glasi dokumentacija.

Uz članak 65., 66., 67., 68., i 69.

Ovim odredbama regulira se definicija graditeljske zadruga koju određuje njena djelatnost.

Definiciju socijalne zadruga određuju njeni članovi i svrha ili cilj radi kojeg je osnovana.

Potrošačku zadrugu određuje svrha radi koje je osnovana.

Obrtničku zadrugu određuje članstvo.

Sekundarnu zadrugu definira članstvo i svrha.

Uz članak 70. i 71.

Ovim odredbama propisuju se prekršajne odredbe za prekršaj zadruga i odgovorne osobe u zadruzi. Visina novčane kazne za počinjene prekršaje određena je prema vrsti i težini prekršaja.

Uz članak 72.

Ovim odredbama regulira se usklađivanje rada i općih akata zadruga s odredbama ovog Zakona, za što je predviđeno vrijeme od jedne godine. Uređuju se imovinski odnosi na način da je moguće sva dosadašnja ulaganja članova, kao i njihovo sudjelovanje u stvaranju imovine zadruga, bilo kroz unos stvari, sredstava ili rada, vrijednosno iskazati, priznati i pretvoriti u dodatne uloge člana zadruga, a i neisplaćenu dobit pretvoriti u dodatne uloge člana na čije ime dobit glasi.

Uz članak 73.

Za pretpostaviti je da sve zadruga neće uskladiti svoj rad i opće akte s odredbama ovoga Zakona. Nije unaprijed poznato koje će što učiniti, pa je potrebno privremeno zaštititi imovinu zadruga stečenu generacijama prijašnjih zadrugara. U protivnom se može dogoditi da se imovina zadruga otuđi i novac potroši ili optereti pa tako opterećena i obezvrijeđena ostavi zadrugarstvu.

U slučaju da se članovi odluče na prestanak zadruga likvidacijom, postupak likvidacije provodi se po odredbama Zakona o trgovačkim društvima za javna trgovačka društva, s tim da se imovina zadruga osnovanih prije 9.06.1995. godine preostala nakon podmirenja vjerovnika i povrata uloga članovima zadruga predaje jedinicama lokalne samouprave.

Uz članak 74.

U sudskim registrima ima još uvijek upisanih "starih" zadruga, koje se nisu uskladile sa dosadašnjim Zakonom, prestale su s radom, a nisu ni likvidirane ni brisane iz sudskog registra, pa ga samo opterećuju. Ovom se odredbom omogućava brisanje takvih zadruga iz registra.

Uz članak 75.

Ovim odredbama regulira se usklađenje rada Hrvatskog saveza zadruga sa odredbama ovoga Zakona roku od 6 mjeseci. Na ovaj način daje se mogućnost pravovremenom usklađenju zadružnih saveza i prilagodbi ukupnog sustava novim uvjetima rada.

U slučaju da se koji zadružni savez ne bi uskladio s odredbama ovoga Zakona, proveo bi se postupak likvidacije toga zadružnog saveza, na način propisan za likvidaciju zadruga.

Uz članak 76., 77.,78, i 79.

Ovim odredbama reguliraju se rokovi za donošenje predviđenih podzakonskih propisa, prestanak važenja dosadašnjeg Zakona i dan stupanja na snagu novoga.

IV. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovog Zakona nije potrebno osigurati dodatna sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske.

V. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA KOJA SE PREDLAŽU U ODNOSU NA RJEŠENJA IZ PRIJEDLOGA ZAKONA I RAZLOZI ZBOG KOJIH SU TE RAZLIKE NASTALE

I. PRIMJEDBE ODBORA ZA ZAKONODAVSTVO , ODBORA ZA POLJOPRIVREDU RIBARSTVO I RURALNI RAZVOJ SABORA RH

Primjedba na pojedine članke:

U članku 6.stavak 2. preciziran je dio odredbe tko su osnivači zadruga „**potpuno poslovno sposobne fizičke i pravne osobe**“, sukladno primjedbi Odbora za zakonodavstvo.

Stavak 3. je dopunjen odredbom da se **član zadruga upisuje u imenik članova zadruga** , sukladno primjedbi Odbora za zakonodavstvo.

U članku 7. dodan je stavak 6. kojim se propisuje mogućnost organiziranja predstavničke skupštine.

Članku 9. stavak 1.**preciznije formulirana odredba kada je zadruga osnovana**, te kada stječe svojstvo pravne osobe.

U članku 12. stavak 1. **dopunjen je odredbama o prestanku članstva u zadruzi**, alinejama 4.i 5.

U članku 47. dopunjen je stavak1. tako da je odredba „jedinicama lokalne samouprave „precizira „na čijem području je zadruga“.

U istom članku dopunjen je stavak 2. koji precizira dodjelu imovine od strane lokalne samouprave putem natječaja i uz suglasnost nadležnog državnog tijela .

Ukoliko se u roku od jedne godine računajući od dana prenošenja u vlasništvo jedinici lokalne samouprave, imovina iz stavka 1.ovoga članka ne prenese u vlasništvo postojećoj ili novoosnovanoj zadruzi iste djelatnosti na tom području, jedinica lokalne samouprave dužna ju je upotrijebiti za razvoj zadrugarstva. Istu primjedbu iznio je i Odbor za poljoprivredu, ribarstvo i ruralni razvoj.

U članku 55.brisana je odredba da se sredstva za rad Hrvatskog saveza zadruga osiguravaju iz državnog proračuna,a na prijedlog Odbora brisana je odredba o dobrovoljnosti članarine.

U članku 56. izmjenjen je stavak 2. tako da su Zadrugni savezi pravne osobe upisne u sudski registar sukladno pravilima za upis zadruga i sa Hrvatskim savezom zadruga čine jedinstvo zadrugnog sustava.Istu primjedbu dao je Odbor za poljoprivredu, ribarstvo i ruralni razvoj.

U članku 58. Mišljenju je udovoljeno tako što je uvažena primjedba Državnog odvjetništva za brisanjem Glave IX. Zadrugna revizija.

U članku 57.- 69. Glava iznad članka 61. izmjenjena je tako da glasi. „Vrste zadruga koje imaju određene posebnosti“.Prijedlog se udovoljava primjedbi Odbora za zakonodavstvo da nije razvidno o kojim se sve zadrugama radi i mogu li se osnovati druge zadruga.I u vezi s tim otklanja se dvojba da se radi o samoj jednoj vrsti zadruga.

U članku 66.

Udovoljeno je primjedbi Odbora za zakonodavstvo da je odredbu nužno vezati na propise kojima se regulira socijalna skrb. Sada je tekst članka 70. usklađen sa odredbama Zakona o socijalnoj skrbi i predstavlja pravni temelj za osnivanje zadruga s predmetom poslovanja socijalne skrbi.

Uvažena je primjedba te su brisani podnaslovi (usklađenje zadruga i usklađenje Hrvatskog saveza zadruga) u Prijelaznim i završnim odredbama - Glava XII.

U članku 78. Primjedba na članak 78. stavak 5. obuhvaćena je izmjenjenom odredbom članka 46. stavak 3 i odnosi se na raspodjelu ostatkom imovine zadruga po provedoj likidaciji ili stečaju o kojoj će brinuti jedinica lokalne samouprave pod uvjetima iz članka 46. stavka 2. i 3.

VI. PRIJEDLOZI I MIŠLJENJA KOJI SU BILI DANI NA PRIJEDLOG ZAKONA, A KOJE PREDLAGATELJ NIJE PRIHVATIO

Nisu prihvaćene slijedeće primjedbe Odbora za zakonodavstvo:

Opća primjedba

Odbor predlaže unosenje odredbe o supsidijarnoj primjeni odredaba Zakona o trgovačkim društvima.

-Nije prihvaćena načelna primjedba da će se supsidijarno primjenjivati odgovarajuće odredbe Zakona o trgovačkim društvima, jer je zadruga društvo sui generis i regulirana je Zakonom o zadrugama. Naime, zadruga i trgovačka društva su raznorodna društva. U odredbama Zakona gdje je potrebna primjena odredbi Zakona o trgovačkim društvima direktno se upućuje na odgovarajuće odredbe Zakona o trgovačkim društvima. U suprotnom, odredbe Zakona o zadrugama bile bi neprimjenjive.

-Nije prihvaćena primjedba u članku 1. stavak 3. da se preispita odredba „jedan član -jedan glas“. Glasovanje načinom jedan član jedan glas je temeljno zadružno načelo koje omogućava upravljanje zadrugom na demokratski način. Visina uloga ne utječe na osnovno načelo jedan član jednako - jedan glas.

-Nije prihvaćena primjedba brisanja članka 36., zbog toga što zadruga dio dobiti raspoređuju prema vlastitim prioritetima, a drugi dio u obvezne pričuve da bi se sačuvala vrijednost ranije stečene zadružne imovine.